

Toelichting Vennootschapsbelasting

G. Effecten

1. Begrip

Tot het ondernemingsvermogen behorende effecten vormen soms bedrijfsmiddelen (V 1540) of voorraad (V 1650). Is dat het geval, dan vindt waardering plaats op basis van de voorschriften voor bedrijfsmiddelen of voorraden. Voor andere effecten, de met tijdelijk overtollige kasgelden verkregen beleggingen, gelden afwijkende waarderingssystemen. Welk stelsel toegepast moet worden, is afhankelijk van het soort effecten. Zo geldt voor aandelen een ander waarderingssysteem dan voor obligaties of claims.

Er zijn verschillende soorten effecten		
Aandelen	Dit zijn eigendomsbewijzen van een deel van een onderneming, die in de vorm van een NV of BV wordt gedreven. Op aandelen kan dividend (een aandeel in de winst) worden uitgekeerd.	V 1910
Obligaties	Dit zijn verhandelbare schuldbewijzen die deel uitmaken van een grotere lening. De koper van een obligatie ontvangt een rentevergoeding van de uitgever van de obligatie. Bovendien ontvangt hij het bedrag van de obligatie na een vooraf bepaalde periode terug.	V 1920
Claims	Deze geven aandeelhouders het recht nieuw uit te geven aandelen aan te kopen voor minder dan de werkelijke waarde. Een claim wordt aan bestaande aandeelhouders aangeboden bij de uitgifte van nieuwe aandelen, omdat zij op dat moment geconfronteerd worden met een afname van de waarde van hun aandelen. Het op de aandelen uit te keren dividend moet namelijk na de uitgifte worden verdeeld over meer aandelen. De claim compenseert dit.	V 1940

2. Waardering

a. Aandelen

Courante aandelen mogen worden gewaardeerd op kostprijs of lagere beurskoers. **Niet-courante** aandelen worden gewaardeerd op kostprijs. Voor dergelijke aandelen is er geen beurskoers beschikbaar.

Tot de **kostprijs** van aandelen behoren alle uitgaven die met de aankoop van die aandelen samenhangen. Daarbij zijn inbegrepen de inkoopprijs, de uitgaven voor adviezen over de aankoop en de kosten van een notaris. Deze kosten kunnen dus niet ineens ten laste van de winst worden gebracht.

Opmerkingen

- a. **Courante** aandelen worden verhandeld op een beurs.
- b. **Niet-courante** aandelen worden niet verhandeld op een beurs.
- c. **Meegekocht dividend** wordt, zodra het is uitgekeerd, afgeboekt op de kostprijs. Van meegekocht dividend is sprake als in de inkoopprijs van aandelen rekening is gehouden met de in de onderneming aanwezige en voor uitdeling geschikte reserves ([ECLI:NL:GHSGR:1965:AX7594](#)).
- d. **Bonusaandelen** zijn aandelen die kosteloos worden uitgereikt aan de bestaande aandeelhouders van een onderneming. Die uitreiking leidt niet tot een wijziging in de aanspraak op winstrechten. Dezelfde winstrechten worden door de uitreiking van de bonusaandelen namelijk over meerdere aandelen verspreid. De kostprijs van de bonusaandelen wordt gesteld op een evenredig deel van de oorspronkelijke kostprijs van de aandelen. Daardoor wordt er geen winst in aanmerking genomen.

b. Obligaties

Boven pari

Obligaties boven pari die bestemd zijn om **tot aflossing** te worden aangehouden, worden in beginsel voor de verkrijgingsprijs opgenomen op de balans. Gedurende de bezitsperiode wordt de waarde verminderd. Dit gebeurt naarmate de rente wordt ontvangen. Voor zover de winst is gerealiseerd, wordt deze hierdoor in aanmerking genomen ([ECLI:NL:HR:1991:ZC4783](#)).

Obligaties boven pari die **niet tot aflossing** worden aangehouden, worden in principe op gelijke wijze gewaardeerd. Als de waarde minder wordt dan de beurskoers, moeten deze obligaties echter op de beurskoers worden gewaardeerd ([ECLI:NL:HR:2002:AE1535](#)).

Opmerking

Het kenmerk van obligaties **boven pari** is dat de rente van dergelijke obligaties hoger is dan de markrente op het moment van uitgifte. Om die reden is de verkrijgingsprijs van obligaties boven pari hoger dan de nominale waarde (V 1790).

Beneden pari

Voor obligaties beneden pari wordt pas op het moment van verkoop of aflossing een eventuele winst in aanmerking genomen. Dat is ook het geval als al bekend is dat de obligaties op zeer korte termijn zullen worden afgelost ([ECLI:NL:GHAMS:1996:AW0449](#)).

Opmerkingen

- a. Obligaties **beneden pari** zijn uitgegeven tegen een lagere rente dan de geldende marktrente.
- b. Een **rentespaarbrief** is een obligatie waarvan de rente pas op het moment van aflossing wordt betaald. De renteopbrengsten moeten jaarlijks in de winstberekening worden betrokken, ook al worden ze pas later ontvangen. Een rentespaarbrief wordt daarom jaarlijks hoger gewaardeerd ([ECLI:NL:HR:1968:AX6024](#)). Dezelfde waarderingsmethode geldt ook voor andere laagrentende of renteloze obligaties, zoals zerobonds en deep-discountbonds.

c. Claims

De houder van een claim kan deze zelf uitoefenen of deze verkopen. Maakt hij er **zelf gebruik** van, dan realiseert hij geen winst of verlies. De kostprijs van de gebruikte claim wordt in de kostprijs van de nieuwe aandelen opgenomen en op de kostprijs van de oude aandelen afgeboekt. Als het niet mogelijk is de kostprijs van de claim te berekenen, wordt deze op de koopprijs gesteld ([ECLI:NL:HR:1968:AX6024](#)).

Als de houder van een claim besluit de claim te **verkopen**, behoort de verkoopopbrengst tot de winst. De waarde van de aandelen die al in bezit waren, mag dan worden verminderd met het deel van de waarde van de claim dat op die aandelen betrekking heeft. Als het niet mogelijk is dat deel van de waarde te bepalen, mag de claim volledig in mindering worden gebracht op de waarde van de aandelen. Winstneming wordt dan uitgesteld, mits daartegen geen bezwaren bestaan ([ECLI:NL:HR:1959:AY0804](#)).

Voorbeeld

Een lichaam heeft een aandelenpakket gekocht voor € 3.000. Het pakket wordt op de kostprijs (€ 3.000) gewaardeerd. Het lichaam ontvangt een claim in verband met de uitgifte van nieuwe aandelen. De werkelijke waarde van het aandelenpakket bedraagt voor de uitgifte van de claim € 6.000. Na de uitgifte neemt de waarde af tot € 4.500. Het lichaam verkoopt de claim voor € 1.500. Dit bedrag behoort volledig tot de winst. De waarde van de aandelen wordt na de verkoop: $1.500 / 6.000 \times 3.000 = € 750$ lager. De verkoop van de claim leidt feitelijk dus tot een belastingheffing over € 750.